

Odlingssystem i höstvetete

2012

LS3-901 | 2012

FÖRSÖKSVÄRDAR:

Lars Brunnström,
Smygehamns Maskinstation,
Hushållningssällskapet,
Furulunds Jordbruk HB,

Ödåkra
Smygehamn
Borrbý
Fjälkinge

nordväst Skåne
sydväst Skåne
sydöst Skåne
nordost Skåne

För enskilda försöksresultat hänvisas till www.skåneforsoken.nu, dessa redovisas inte här. Försöket i Ödåkra är kasserat och ingår inte i sammanställningen.

SAMMANFATTNING

I årets försök med odlingssystem i höstvetete har odlingsinriktningen kvarnvetete i en medelhög intensitet gett det högsta odlingsnettot. Sorten Inspiration som i årets försök representerar stärkelseveteselementet har inte levt upp till förväntningarna och avkastat sämre än både Ellvis i kvarnsegmentet och fodervete. Odlingsinriktningen fodervete, representerat genom sorten Nimbus, är årets verkliga uppstickare efter flera års mediokra resultat. Superskörden har i år införlivats med ett skördeintervall beroende på intensitet mellan 11 och drygt 14 ton/ha. I de båda sydsånska försöken snittar Nimbus fodervete 15,1 ton/ha vid den högsta intensiteten, en skördenivå som troligtvis aldrig är uppnådd (förutom enstaka rutor i sortförsök) i svenska fältförsök som ett medeltal från två försöksplatser och i fyra upprepningar tidigare. Kvaliteten på den skördade varan har under 2012 varit god hos de betalningsgrundande parametrarna, särskilt rymdvikten har varit hög med samtliga sorter och intensiteter över 800. Proteinhalten ligger redan vid en kvävegiva om 120 kg N/ha över brödvete gränsen vilket bidrar till en klar höjning av lönsamheten i dessa led. Utifrån resultaten i denna försöksserie skulle höstvetete 2012 odlas i en ganska återhållsam intensitet, medel, trots den höga skördenivån och trots historiskt sett höga spannmålspriser. Den högsta intensiteten kostar nästan 1 400 kr/ha mer att ta fram än den medelhöga intensiteten.

Endast fodervetet Nimbus svarar riktigt på den högsta intensiteten men detta avsätter sig endast med en tjuga i högre nettointäkt.

BAKGRUND

Skåneförsöken fortsätter att satsa på odlingssystemförsök i höstvetete genom en ny försöksserie som inleddes hösten 2009. Tidigare har en liknande försöksserie med ett något mer komplicerat upplägg pågått under en period om tre år. Intresset för den avslutade serien har varit mycket stort varför beslut togs på ett tidigt stadium om en fortsättning i en något förenklad form. Försök med odlingssystem har till uppgift att försöka komma fram till den lönsamaste odlingsinriktningen av höstvetete över en tidsperiod. I huvudsak är det två frågeställningar vilka båda påverkar lönsamheten i odlingen, som försöken skall belysa:

- 1 Går alltid avkastning före kvalitet för bästa lönsamhet? Till exempel massvete eller kvalitetsvete.
- 2 Vilken intensitet i odlingen ger bäst lönsamhet? Till exempel extensiv prärie eller intensiv tysk.

I försöken provas endast en ökad intensitet av insatsmedel som sort, utsädesmängd, kvävegödsling och svampbehandling. Åtgärder därutöver vilka mer eller mindre påtagligt inverkar på lönsamheten provas i andra försöksserier.

FÖRSÖKSUPPLÄGG

Tabell 1. I den nya serien provas tre sorter i tre utsädesmängder, i tre kvävmängder och med tre växtskyddsupplägg. Sorterna har valts efter tänkt användning. Sorten Elvis representerar därför kvarnvetesegmentet, Inspiration är tänkt att komma till användning som bränneri/stärkelsevete medan Nimbus företräder fodervete med hög avkastning. De tre sorterna provas var för sig sedan i tre stigande intensiteter kallade låg, medel och hög. För försöksplan se tabell 1. Utsädesmängden motsvarar i kg/ha i ökande ordning ca 100 kg, 140 kg respektive 180 kg med en smärre skillnad mellan sorterna om några kilon beroende på tusenkornvikt och grobarhet. Då skillnaden i utsädesmängd uttryckt som kg/ha är förhållandevis ringa har ingen hänsyn tagits till detta i den ekonomiska sammanställningen. Försöksupplägget ger inte svar på vilken del av intensitetsökningen som ger mest effekt på avkastning, kvalitet och lönsamhet utan återspeglar skillnaden som helhet mellan systemen.

Tabell 1

INTENSITET	SORT	UTSÄDE	KVÄVE				VÄXTSKYDD			KÖRNINGAR		KOSTNAD	
			tidpunkt				tidpunkt			gödning antal	växtskydd antal		insatser* i systemet kr/ha
			kärnor / m ²	15/3 - 1/4 kg N/ha	15/4 - 25/4 kg N/ha	DC 37-39 kg N/ha	totalt kg N/ha	DC 31-32 l/ha	DC 37-39 l/ha				
låg	Elvis	200	-	120	-	120	-	-	-	1	0	1913	
medel	Elvis	275	-	120	60	180	-	0,2 TiltTop + 0,125 Comet + 0,3 Proline	0,4 Proline	2	2	3722	
hög	Elvis	350	60	120	60	240	0,25 TiltTop	0,25 TiltTop + 0,125 Comet + 0,6 Proline	0,4 Proline	3	3	5088	
låg	Inspiration	200	-	120	-	120	-	-	-	1	0	1961	
medel	Inspiration	275	-	120	60	180	-	0,2 TiltTop + 0,125 Comet + 0,3 Proline	0,4 Proline	2	2	3788	
hög	Inspiration	350	60	120	60	240	0,25 TiltTop	0,25 TiltTop + 0,125 Comet + 0,6 Proline	0,4 Proline	3	3	5172	
låg	Nimbus	200	-	120	-	120	-	-	-	1	0	1951	
medel	Nimbus	275	-	120	60	180	-	0,2 TiltTop + 0,125 Comet + 0,3 Proline	0,4 Proline	2	2	3774	
hög	Nimbus	350	60	120	60	240	0,25 TiltTop	0,25 TiltTop + 0,125 Comet + 0,6 Proline	0,4 Proline	3	3	5154	

*Inklusive körning

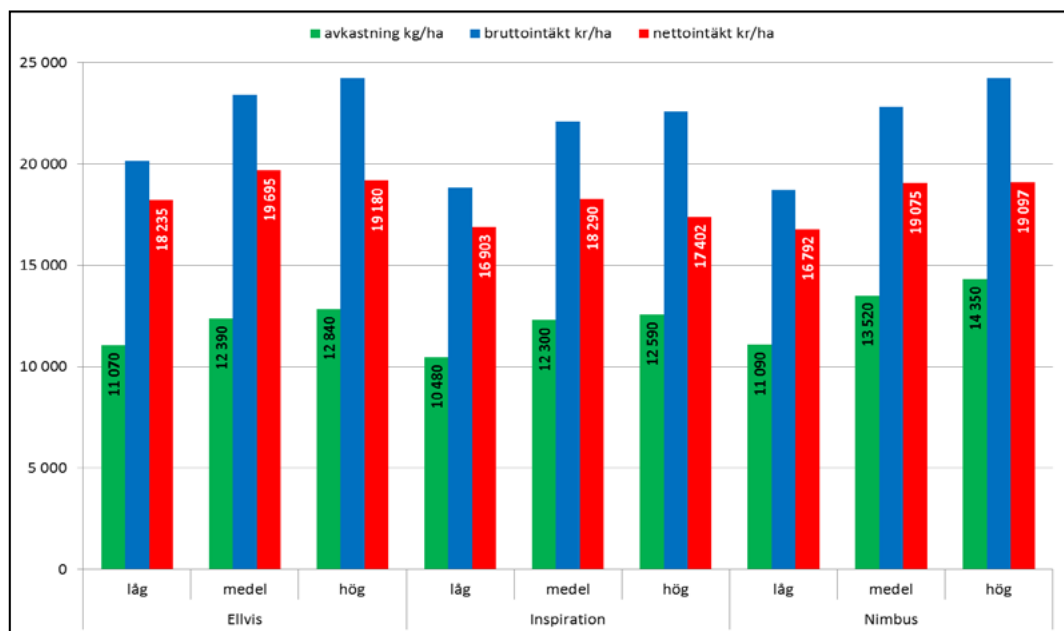
RESULTAT OCH DISKUSSION

Lönsammaste odlingsinriktning under 2012 var kvarnvete, sorten Elvis visar på den högsta lönsamheten vid respektive intensitet. Se tabell 2 respektive figur 1 för åskådligare bild. Tätt efter i lönsamhet följer odlingsinriktningen fodervete. Sorten Nimbus har genomgående haft högst skörd och utklassar de båda andra sorterna med 1-1,5 ton/ha vid de båda högre intensiteterna. I både Elvis och Inspiration har det medelintensiva odlingsystemet varit det lönsammaste, en ytterligare intensivisering har kostat mellan 500 och 900 kr/ha i nettointäkt. I Nimbus ger den högsta intensiteten den högsta nettointäkten, men skillnaden är så pass liten till medel att det lika gärna kan bero på slumpen. Men sorten Nimbus förefaller vara en sort som svarar på en intensiv odlingsstrategi, något som den för övrigt visat i sortförsökens svampbehandlings. Sammanfattningsvis kan konstateras att så länge marknaden är villig att betala för kvarn- vete med de prisspann mot stärkelse- och fodervete som gäller för närvarande på den skånska marknaden förblir kvarn- vete den lönsammaste odlingsinriktningen.

Tabell 2. LS3-9011 2012 Skåne

odlings-system	INTENSITET	SORT	AVKASTNING			BRUTTOINTÄKT				KVALITET			NETTOINTÄKT*			
			3 försök			3 försök				rymdvikt g/l	proteinhalt %	stärkelse halt %	3 försök			
			kg/ha	rel	rel	kr/kg	kr/ha	rel	rel				kr/ha	ökning kr/ha	rel	rel
låg		Ellvis	11 070	90	100	1,82	20 147	92	100	835	10,8	71,7	18 235	0	100	100
medel		Ellvis	12 390	101	112	1,89	23 417	107	116	856	12,8	70,1	19 695	1 460	108	108
hög		Ellvis	12 840	104	116	1,89	24 268	111	120	855	13,0	70,0	19 180	945	105	105
låg		Inspiration	10 480	85	100	1,80	18 864	86	100	835	10,6	72,7	16 903	0	92	100
medel		Inspiration	12 300	100	117	1,80	22 079	101	117	847	12,5	71,5	18 290	1 387	100	108
hög		Inspiration	12 590	102	120	1,79	22 574	103	120	843	12,8	71,3	17 402	499	95	103
låg		Nimbus	11 090	90	100	1,69	18 742	86	100	801	9,4	72,8	16 792	0	92	100
medel		Nimbus	13 520	110	122	1,69	22 849	104	122	827	10,8	71,9	19 075	2 283	104	114
hög		Nimbus	14 350	117	129	1,69	24 252	111	129	831	11,0	72,0	19 097	2 306	104	114
		medel	12 290				21 891						18 297			
		LSD	980													

* Intäkten minskad med kostnader i tabell 1

Figur 1. LS3-9011 2012 Skåne.